

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

Рівний доступ до правосуддя

**підготовки здобувачів третього (освітнього-наукового)
рівня вищої освіти**

Луцьк – 2025

Силабус освітнього компонента «Рівний доступ до правосуддя»,
підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Розробник: Музичук Катерина Сергіївна, професор кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності Волинського національного університету імені Лесі Українки, доктор юридичних наук, професор.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(д.ю.н., проф. Ленгер Я.І.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності

протокол № 1 від «28» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

(к.ю.н., доц. Фідря Ю.О.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	D 8 – Бізнес, адміністрування та право	Вибіркова 3
	D 8 ПРАВО	Рік навчання 2-ий
Кількість годин/кредитів 120/4	Організаційно-правове забезпечення сталого розвитку України	Семестр 3
		Лекції 4 год.
		Практичні (семінарські) 4 год.
ІНДЗ: немає	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	Самостійна робота 98 год.
		Консультації 14 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

ППП	Музичук Катерина Сергіївна
Науковий ступінь	доктор юридичних наук
Вчене звання	професор
Посада	професор кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності
Контактна інформація	+380992773831 Muzychuk.Kateryna@vnu.edu.ua
Дні занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі здобувачами, розміщеному на інформаційному стенді. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, Viber.

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Освітній компонент «Рівний доступ до правосуддя» спрямований на формування у здобувачів третього рівня вищої освіти системного наукового

світогляду у сфері забезпечення рівного доступу до правосуддя, реального верховенства права, поваги та ефективного захисту прав і свобод людини та здійснення справедливого, прозорого та ефективного судочинства. Вивчення вказаного освітнього компонента надасть здобувачеві третього освітньо-наукового рівня можливості продукувати нові конструктивні ідеї у сфері забезпечення рівного доступу до правосуддя в Україні, з врахуванням передового досвіду демократичних країн, розв'язувати комплексні проблеми в даній сфері.

2. Пререквізити

Вивчення вказаного освітнього компонента базується на курсах «Філософія та методологія науки», «Сучасні інформаційні технології в науковій та викладацькій діяльності».

Постреквізити

Вивчення вказаного освітнього компонента необхідне для формування світогляду, спрямованого на розвиток концепції ефективного забезпечення всім особам рівного доступу до правосуддя, а також використання отриманих знань при написанні дисертаційного дослідження.

3. Мета та цілі освітнього компонента

Метою освітнього компонента є набуття здобувачем необхідних дослідницьких навиків, достатніх компетентностей для пошуку та аналізу інформації з різних джерел, формування здатності до науково-організаційної діяльності у сфері забезпечення та вдосконалення шляхів рівного доступу до правосуддя в Україні, ефективного планування та здійснення наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, співпраці та комунікації в межах фахової спільноти задля подальшого практичного впровадження його результатів.

Цілями вивчення освітнього компонента є:

- 1) комплексний аналіз становлення та еволюції інституту доступності правосуддя в законодавстві та юридичній доктрині України та зарубіжних держав;
- 2) вивчення сутності категорії «доступність правосуддя», дослідження її змісту та структури, взаємозв'язку з іншими принципами організації та здійснення судової влади, продукування нових ідей з вдосконалення вказаного інституту;
- 3) порівняльний аналіз міжнародно-правових актів в галузі організації судової влади та національного законодавства;
- 4) вивчення системи організаційно-правових гарантій доступності правосуддя в Україні та пошук шляхів її вдосконалення.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills

У результаті вивчення освітнього компонента здобувачі набудуть таких компетентностей.

Інтегральна компетентність (ІК): здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та

педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК): ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК): СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності. СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

У результаті засвоєння ОК аспірант повинен демонструвати такі **результати навчання (РН):** РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій. РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів. РН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

Вивчення ОК «Рівний доступ до правосуддя» сприятиме формуванню у здобувачів наукового ступеня таких **soft skills (м'яких навичок):** безперервний розвиток (lifelong learning) з можливістю переформатування фахових ролей, щоб залишатися релевантними викликам часу, конкурентними в своїй професій; критичне мислення як здатність застосовувати різні розумові стратегії та операції задля якісного аналізу інформації й формування обґрунтованих суджень; стійкість як здатність особи долати виклики конструктивним шляхом, зберігаючи стабільність і функціональність; ефективна комунікація як здатність до продуктивного обміну фактами, ідеями в багатоманітних видах взаємодії; ефективна взаємодія як спроможність згуртуватися задля ефективного застосування знань та ресурсів, реалізації спільних цілей; відповідальність як усвідомлений вибір приймати наслідки власних дій.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Правові основи доступності правосуддя						
Тема 1. Нормативно-правове регулювання доступності правосуддя	30	1	1	25	3	ДБ, Р/25

в Україні.						
Тема 2. Міжнародно-правове регулювання принципу доступності правосуддя.	30	1	1	24	4	ДС, РМГ/25
Тема 3 Доступність правосуддя в Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практиці ЄСПЛ.	30	1	1	25	3	ДБ, ТР/25
Тема 4. Елементи принципу доступності правосуддя, проблеми їх забезпечення.	30	1	1	24	4	ДС, Т/25
Всього годин:	120	4	4	98	14	100 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/РС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз закону/судового рішення тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Формами самостійної роботи здобувача з освітнього компонента «Рівний доступ до правосуддя» є опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; підготовка до виступу на семінарських заняттях; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; робота в інформаційних мережах; робота над кейсами; підготовка та публікація наукових статей, тез; вирішення тестів; систематизація вивченого матеріалу перед заліком; підготовка (написання) письмових робіт – аналітичних записок/аналізу судових рішень чи нормативно-правових актів, що включає підбір необхідних джерел інформації та їх опрацювання, підготовка дослідження з вузькоспеціалізованої проблематики із подальшою його презентацією перед аудиторією.

Завдання для самостійної роботи формуються на кожен навчальний рік окремо з урахуванням змін до законодавства та судової практики, входять до плану семінарського заняття кожної теми. Завдання для самостійної роботи не оцінюються окремо. Контроль засвоєння навчального матеріалу для самостійного опрацювання здійснюється під час проведення практичних занять та підсумкового контролю.

IV. Політика оцінювання

1. Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Рівний доступ до правосуддя» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять з метою перевірки рівня підготовленості здобувача освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формах опитування, виступів з доповідями щодо питань, винесених на обговорення, тестового експрес-контролю, аналізу судової практики, письмового вирішення завдань, задач (казусів), письмових відповідей на

окремі питання, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачем тощо.

Максимальна кількість балів за поточний контроль з ОК становить 100 балів.

Критеріями оцінювання знань здобувачів освіти під час усних та письмових відповідей з освітнього компоненту є:

- повнота розкриття питання;
- використання основної та додаткової літератури (нормативно-правових актів, судових рішень, підручників, навчальних посібників, журналів тощо);
- логіка викладення матеріалу, культура мови, емоційність та переконаність;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки.

Шкала оцінювання роботи здобувача освіти на практичних заняттях:

25-21 – відмінно – питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки;

20-16 – добре – питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;

15-10 – задовільно – питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;

9-0 – незадовільно – питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.

Поточний контроль				Підсумковий контроль
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	
25	25	25	25	100

2. Політика викладача щодо здобувача освіти:

- обов'язкове відвідування навчальних занять (лекційних та практичних);
- ініціативність та прийняття активної участі у дискусії під час вирішення та обговорення теоретико-прикладних питань на заняттях;
- аргументоване формулювання своїх думок з обговорюваних питань;
- своєчасне, якісне та самостійне виконання запропонованих завдань;
- дотримання норм академічної поведінки та етики.

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- систематичні запізнення на заняття;
- списування та плагіат.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях.

3. Комунікація

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти:

- 1) індивідуальна консультація, яка надається згідно графіку консультацій на кафедрі
- 2) онлайн консультація на платформі Google Meet, відповідь на письмовий запит, надісланий на електронну пошту або месенджер викладача.

4. Політика щодо академічної доброчесності

Вивчаючи курс «Рівний доступ до правосуддя», здобувач наукового ступеня погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності, що передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагиату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/Polozhennya-pro-plagiat-gruden-24.pdf>, а також у Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

5. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню тощо, які передбачені силабусом ОК. (Порядок визнання результатів навчання, отриманих у

формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.08.2024 року <https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/%2B2024%20Визнання%20резул%20татів%20ВНУ%20ім.%20Л.У.%20ред.pdf>).

6. Можливість отримати додаткові бонусні бали

Відповідно до п 4.5. вищезазначеного Положення передбачено, що здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

Науково-методичною комісією факультету затверджено систему бонусних балів, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК в обсязі до 35 балів (протокол № 01 від 03 вересня 2025 р.).

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість бонусних балів
Публікація наукової статті в періодичному науковому фаховому виданні категорії «Б» (у співавторстві із науковим керівником)	до 7 балів
Виступ з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській науково-практичній конференції, засіданні круглого столу, симпозиуму та іншому науковому заході	до 5 балів
Публікація тез доповіді у збірнику матеріалів конференції, круглого столу чи іншого наукового заходу	до 5 балів
Участь у Всеукраїнському конкурсі наукових робіт	до 10 балів
Проходження курсів, тренінгів, воркшопів та інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента*	до 10 балів

* Наприклад, онлайн курси «Правосуддя, дружне до дітей», «Доступ жінок до правосуддя» на платформі HELP <https://help.elearning.ext.coe.int/>.

7. Політика щодо дедлайнів та перескладання

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися строків, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених освітнім компонентом.

Пропущені семінарські заняття (незалежно від поважності причини) перескладаються шляхом виконання завдань семінарського заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи здобувача освіти на семінарських заняттях.

Пропуски на семінарських заняттях та негативні оцінки (0 балів) можуть бути перескладені до початку заліково-екзаменаційної сесії відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності (каб. В-225).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль у формі семестрового заліку полягає в оцінці засвоєння здобувачем наукового ступеня навчального матеріалу з ОК і

виставляється за результатами поточної роботи здобувача освіти протягом семестру за умови виконання ним всіх видів навчальних робіт, визначених силябусом.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Зараховано	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89		B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74		D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незараховано	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

У випадку отримання менше 60 балів (FX в ECTS) за результатами семестрового контролю, здобувач обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академзаборгованості.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література:

1. Голдер (Golder) проти Об'єднаного Королівства: рішення ЄСПЛ від 21.02.1975. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_086#Text.
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
3. Кельбя С. Г. Доступ до правосуддя як елемент правовладдя у сучасній демократичній державі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. Вип. 83 (1). 2024. С. 59-64. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/308685/300249>.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів №№ 11 та 14 з Протоколами №№ 1, 4, 6, 7, 12 та 13. Страсбург: Секретаріат Європейського суду з прав людини. 2010. 24 с. (Український переклад).

5. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141.
6. Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів: схвалена Указом Президента України від 10 травня 2006 р. № 361/2006. *Офіційний вісник України*. 2006. № 19. Ст. 1376.
7. Мірило верховенства права (правовладдя) національного рівня: практика України (Rule of Checklist at national level: case of Ukraine) / за заг. ред. М. Козюбри; Передмова: Головатий С.; упорядники та автори коментарів: В. Венгер, С. Головатий, А. Заєць, Є. Зверев, М. Козюбра, Ю. Матвеева, О. Цельєв; Центр дослідження проблем верховенства права та його втілення в національну практику України Національного університету «Києво-Могилянська академія». Київ, 2021. 152 с.
8. Москаль Р.М. Вимоги верховенства права стосовно доступу до правосуддя. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 2(115). С. 36–49.
9. Овчаренко О.М. Доступність правосуддя та гарантії його реалізації: монографія. Х.: Право, 2008. 304 с.
10. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
11. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 23 лютого 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.
12. Проніна проти України: рішення ЄСПЛ (заява № 63566/00) від 18.07.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_096#Text.
13. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 02 червня 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-вр>.
14. Резолюція ГА ООН №70/1 від 25.09.2015 р. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. URL: <http://sdg.org.ua/ua/resources-2/344-2030-2015>.
15. Рекомендація № R (81)7 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо шляхів полегшення доступу до правосуддя від 14 травня 1981 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_133#Text.

Додаткова література:

16. Access to justice. *Yale Law Journal*. 2025, March 14. URL: https://yalelawjournal.org/explore/access-to-justice?utm_source=chatgpt.com.
17. Городовенко В.В. Забезпечення «розумних» строків розгляду справ: організаційно-правові аспекти. URL: [file:///C:/Users/arriv/Downloads/62450-128333-1-SM%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/arriv/Downloads/62450-128333-1-SM%20(2).pdf).
18. Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства / за ред. Девіда Вона, І. Зарецької та ін. К., 2015. 708 с. URL: https://vkksu.gov.ua/userfiles/doc/perelik-dokumentiv/EU_Standarts_book_web-1.pdf.
19. Козакевич О.М. Фундаментальність права на доступ до правосуддя. Концептуалізація та використання правової спадщини: матеріали Всеукр. круглого столу (26 грудня 2018 р., м. Одеса) / Нац. ун-т «Одес. юрид.

акад.», каф. загальнотеорет. юриспруденції. URL: <https://hdl.handle.net/11300/11949> (дата звернення 14.06.2024).

20. Манукян В.І. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Право, практика, коментар / пер. з рос. О.М. Уліщенко. Х.: Право, 2019. 560 с.

21. Марочкін І.Є., Овчаренко О.М. Проблеми доступності судової влади: соціально-правовий аналіз. *Вісник Верховного Суду України*. URL: <https://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/3adf2d0e52f68d76c2256c080037bac9/56267d170b5e60c0c325726d003ea0a7?OpenDocument>.

22. Mentovich, A., Prescott, J. J., & Rabinovich-Einy, O. Legitimacy and online proceedings: Procedural justice, access to justice, and the role of income. *Law & Society Review*. Cambridge University Press. 2024. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/law-and-society-review/article/legitimacy-and-online-proceedings-procedural-justice-access-to-justice-and-the-role-of-income/6067AB977B545D57D258EB59A06D1BF2>.

Інтернет-ресурси:

1. Європейський суд з прав людини – <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>.
2. Офіційний веб-портал судової влади України – <https://court.gov.ua>.
3. Верховний Суд – <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>.
4. Офіс Генерального прокурора – <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>.
5. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції – <https://minjust.gov.ua>.
6. Єдиний державний реєстр судових рішень – <http://www.reyestr.court.gov.ua/Page/1>.
7. Верховна Рада України – <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
8. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського – <http://www.nbu.gov.ua>.
9. Сайт бібліотеки Волинського національного університету імені Лесі Українки – <http://library.vnu.edu.ua>.